DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.03k(203).59

Павелко О. І.
студент групи 2мЗЛФР,
кафедра фітнесу і адаптивного спорту,
фікультет фізичної культури і спорту
Український державний університет імені Михайла Драгоманова м. Київ
Челнокова М.С.,
старший викладач кафедри фітнесу і адаптивного спорту,
Український державний університетімені Михайла Драгоманова, м. Київ
https://orcid.org/0000-0001-9873-8481
Воронцова Т.В.
кандидат філософських наук
доцент кафедри фітнесу і адаптивного спорту,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ
https://orcid.org/0000-0001-6005-2310

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ ЯК ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

У роботі обґрунтовується доцільність впровадження інтегративного підходу як здоров'язбережувальної технології в освітній процес підготовки майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту. Мета статті – теоретично обґрунтувати значення інтегративного підходу у формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців та визначити його здоров'язбережувальний потенціал. Методи дослідження включали аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, порівняльний аналіз, систематизацію теоретичних положень і структурно-логічне моделювання. Результати дослідження засвідчили, що інтеграція медико-біологічних, психолого-педагогічних і спеціально-професійних дисциплін сприяє формуванню цілісної професійної компетентності, розвитку системного мислення та професійної автономії. Доведено, що інтегративний підхід забезпечує оптимізацію навчального навантаження, зменшення інформаційного перевантаження та підтримку психоемоційного благополуччя студентів. Висновки підтверджують, що інтегративний підхід є ефективною педагогічною стратегією модернізації професійної підготовки майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту та відповідає сучасним міжнародним освітнім тенденціям.

Ключові слова: *інтегративний підхід, здоров'язбережувальні технології, професійна підготовка, бакалаври з фізичної культури і спорту, компетентнісний підхід, освітнє середовище.*

Pavelko Oleksandr, Chelnokova Mariia, Vorontsova Tetyana Implementation of an integrative approach as a health-preserving technology in the training of future bachelors in physical culture and sports*. Purpose of the article is to theoretically substantiate the role of the integrative approach in the formation of professional competencies of future bachelors in physical culture and sports and to determine its health-preserving potential in the educational process.*

Methods. *The research is based on analysis and generalization of scientific and methodological literature, comparative analysis of national and international educational models, systematization of theoretical provisions, and structural-logical modeling of integrative professional training.*

Results. *The study demonstrates that the integration of medical-biological, psychological-pedagogical, and professionally oriented disciplines contributes to the formation of holistic professional competence, systemic thinking, and professional autonomy of future specialists. The integrative approach ensures interdisciplinary coordination of educational content, reduces fragmentation of knowledge, and increases students' motivation through the practical orientation of learning. It has been substantiated that the integrative model optimizes academic workload, prevents informational overload, and supports students' psychological well-being. The health-preserving potential of the integrative approach lies in creating a logically structured educational environment that promotes the formation of health culture and responsible professional behavior. The analysis of international experience confirms that integration combined with digital educational technologies enhances adaptability and competitiveness of graduates in the modern labor market.*

Conclusions. *The integrative approach acts as an effective pedagogical strategy for modernizing professional training in higher education institutions. Its implementation strengthens the health-preserving orientation of the educational process, ensures comprehensive professional development, and corresponds to contemporary international educational trends.*

Key words: *integrative approach, health-preserving technologies, professional training, bachelors in physical culture and sports, competence-based approach, educational environment.*

Постанока проблеми. Розвиток сучасної системи вищої освіти в Україні відбувається в умовах глибоких соціально-економічних трансформацій, інтеграції до європейського освітнього простору та активної цифровізації освітнього середовища. У цих умовах суттєво зростають вимоги до якості професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема у сфері фізичної культури і спорту. Підготовка бакалаврів цієї галузі передбачає формування здатності до

комплексного вирішення професійних завдань, реалізації оздоровчої діяльності та впровадження здоров'язбережувальних технологій у практику.

Компетентнісна парадигма розвитку вищої освіти орієнтує освітній процес не лише на засвоєння знань, а й на формування інтегрованих професійних компетентностей, здатності до міждисциплінарного мислення та професійної автономії [4]. Водночас традиційна модель організації навчання часто характеризується фрагментарністю змісту дисциплін, що ускладнює формування цілісного професійного світогляду майбутніх фахівців.

У контексті зазначеного особливої актуальності набуває впровадження інтегративного підходу як педагогічної стратегії, спрямованої на подолання роз'єднаності навчального матеріалу та забезпечення цілісності професійної підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема інтеграції в освіті активно досліджується вітчизняними та зарубіжними науковцями. У працях українських учених інтегративні процеси розглядаються як важливий чинник модернізації освітнього простору та формування цілісної системи знань [6]. Дослідники підкреслюють, що інтеграція навчального змісту сприяє розвитку міждисциплінарного мислення, формуванню професійної мобільності та адаптивності.

У галузі фізичної культури та спорту науковці наголошують на необхідності поєднання медико-біологічних, психолого-педагогічних і спеціально-професійних знань як основи ефективної професійної діяльності [1-3]. Формування професійної компетентності майбутніх бакалаврів передбачає не лише володіння теоретичними положеннями, а й здатність інтегрувати їх у практичну діяльність.

У міжнародному науковому дискурсі інтеграція навчального змісту розглядається як важливий елемент компетентнісного підходу. Зокрема, R. Harden розробив модель «інтеграційної драбини», яка демонструє рівні інтеграції навчального процесу — від ізольованого викладання дисциплін до повної міждисциплінарної інтеграції [7]. Дослідження Всесвітньої організації охорони здоров'я також підкреслюють значення цифрових технологій та міждисциплінарності у формуванні сучасного фахівця [8].

Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що питання розгляду інтегративного підходу саме як здоров'язбережувальної технології у професійній підготовці бакалаврів з фізичної культури і спорту потребує подальшого теоретичного обґрунтування.

Разом із позитивними напрацюваннями вітчизняних і зарубіжних дослідників варто зазначити, що у науковій літературі простежуються різні підходи до трактування інтеграції в освіті. Частина авторів розглядає інтеграцію як методичний прийом узгодження змісту дисциплін, інші – як концептуальний принцип побудови освітніх програм. Такий різноаспектний підхід свідчить про складність і багатовимірність феномену інтеграції.

У контексті підготовки фахівців фізичної культури проблема інтеграції набуває особливої актуальності у зв'язку з міждисциплінарним характером професійної діяльності. Професійні завдання бакалавра з фізичної культури включають оцінювання функціонального стану організму, планування фізичних навантажень, педагогічний супровід, психологічну підтримку та корекцію оздоровчих програм. Таким чином, фахівець повинен одночасно інтегрувати знання з різних галузей, що потребує системної підготовки ще на етапі навчання у закладі вищої освіти.

Аналіз сучасних досліджень також засвідчує зростання уваги до міждисциплінарних освітніх програм, орієнтованих на формування комплексних компетентностей. Дослідники підкреслюють, що саме інтегративні освітні моделі сприяють розвитку критичного мислення, гнучкості та здатності до адаптації в умовах швидких соціальних змін. Водночас у наукових працях недостатньо висвітлено питання впливу інтеграції на здоров'язбережувальний аспект освітнього процесу, що визначає наукову новизну даного дослідження.

Отже, на основі аналізу джерел можна констатувати, що інтегративний підхід потребує системного теоретичного обґрунтування саме у площині професійної підготовки майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту.

Метою статті є теоретичне обґрунтування інтегративного підходу як здоров'язбережувальної технології у підготовці майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: Проаналізувати наукові підходи до проблеми інтеграції в освіті. Визначити структурні компоненти інтегративної підготовки. Обґрунтувати здоров'язбережувальний потенціал інтегративного підходу.

У процесі дослідження застосовано такі методи: аналіз і узагальнення наукової літератури; систематизація теоретичних положень.

Інтегративний підхід у сучасній педагогіці розглядається як процес поєднання знань, умінь і способів діяльності з різних галузей з метою формування цілісного уявлення про професійну діяльність. Його сутність полягає не лише у формальному встановленні міжпредметних зв'язків, а у створенні єдиної логічної системи підготовки, у межах якої окремі дисципліни взаємодоповнюють одна одну.

У підготовці майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту інтеграція набуває особливого значення. Професійна діяльність такого фахівця передбачає одночасне врахування фізіологічних, психологічних, педагогічних та соціальних аспектів розвитку особистості. Отже, ізольоване викладання дисциплін не забезпечує формування системного бачення професійних завдань.

Інтегративний підхід дозволяє: забезпечити цілісність професійної картини світу; сформувати здатність комплексно аналізувати фізичний стан особистості; розвинути навички прийняття педагогічних рішень з урахуванням медико-біологічних показників; підвищити рівень професійної автономії.

У цьому контексті інтеграція виступає не лише методичною особливістю організації навчального процесу, а стратегічним напрямом модернізації професійної освіти.

На основі аналізу наукових джерел нами виділено структурні компоненти інтегративної підготовки майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту. А саме: мотиваційно-ціннісний компонент, який передбачає формування усвідомленої професійної спрямованості, ціннісного ставлення до здоров'я та відповідальності за результати власної професійної діяльності; когнітивний компонент – охоплює систему інтегрованих знань з анатомії, фізіології, психології, педагогіки, теорії та методики фізичного виховання. Діяльнісний компонент виявляється у здатності застосовувати інтегровані знання під час розроблення індивідуальних програм фізичного виховання, оцінювання функціонального стану, добору засобів тренування та рефлексивний компонент, який передбачає здатність до самоаналізу, оцінювання ефективності власної діяльності та постійного професійного самовдосконалення.

Запропонована структура дозволяє розглядати інтегративний підхід як системоутворюючий чинник професійної підготовки.

Особливістю підготовки фахівців фізичної культури є те, що вони мають не лише володіти знаннями про здоров'я, а й реалізовувати здоров'язбережувальну функцію у професійній діяльності. У цьому контексті інтегративний підхід виступає як здоров'язбережувальна технологія.

Його здоров'язбережувальний потенціал проявляється у таких аспектах: оптимізація навчального навантаження шляхом уникнення дублювання змісту дисциплін; зменшення інформаційного перевантаження студентів; формування цілісного уявлення про взаємозв'язок фізичного та психічного здоров'я; підтримка психоемоційного благополуччя через логічно структурований освітній процес.

Інтеграція змісту сприяє підвищенню мотивації до навчання, оскільки студенти бачать практичну значущість знань та їх прикладний характер.

У міжнародній практиці інтегративний підхід активно впроваджується у професійній освіті, особливо в галузях, що мають міждисциплінарний характер. Модель «integration ladder» R. Harden демонструє різні рівні інтеграції навчального процесу — від координації дисциплін до повної міждисциплінарної інтеграції [7, 8].

Сучасні дослідження також підкреслюють важливість поєднання інтеграції з цифровими технологіями навчання [8]. Використання електронних освітніх платформ, симуляційних програм, цифрових кейсів дозволяє моделювати професійні ситуації та формувати комплексні компетентності.

Таким чином, інтегративний підхід відповідає сучасним міжнародним тенденціям розвитку освіти та сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців.

Аналіз теоретичних положень дозволяє стверджувати, що інтегративний підхід має значний потенціал для підвищення якості професійної підготовки майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту. Його впровадження сприяє формуванню цілісного професійного мислення, розвитку міждисциплінарних зв'язків та зміцненню здоров'язбережувальної спрямованості освітнього процесу.

Разом із тим реалізація інтегративного підходу потребує координації змісту навчальних програм, методичного забезпечення та підвищення готовності викладачів до міждисциплінарної взаємодії.

Ефективність інтегративного підходу значною мірою залежить від організації його практичного впровадження в освітній процес. Реалізація інтеграції передбачає не лише координацію змісту навчальних дисциплін, а й методичне забезпечення міжкафедральної взаємодії.

Одним із практичних механізмів інтеграції є створення міждисциплінарних навчальних модулів, у межах яких поєднуються знання з анатомії, фізіології, психології та методики фізичного виховання. Наприклад, під час вивчення теми планування індивідуальних програм фізичного розвитку студенти одночасно аналізують фізіологічні показники, психологічні особливості особистості та педагогічні методи впливу.

Іншим напрямом реалізації інтеграції є впровадження проєктного навчання. Виконання інтегрованих освітніх проєктів дозволяє студентам застосовувати знання з різних дисциплін для розв'язання комплексних професійних завдань. Такий підхід сприяє розвитку відповідальності, самостійності та професійної автономії.

Важливим компонентом інтегративної моделі є використання цифрових освітніх технологій. Інтерактивні платформи, симуляційні програми та електронні кейси створюють умови для моделювання професійних ситуацій і забезпечують формування системного бачення професійної діяльності.

Необхідною умовою успішного впровадження інтегративного підходу є підвищення готовності викладачів до міждисциплінарної взаємодії. Координація змісту програм, спільне планування навчальних модулів і методичний супровід освітнього процесу сприяють створенню цілісної освітньої моделі.

Таким чином, інтегративний підхід має не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки забезпечує реальне підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх бакалаврів.Висновки. Проведений теоретичний аналіз науково-методичних джерел дозволив обґрунтувати доцільність впровадження інтегративного підходу у професійну підготовку майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту. Встановлено, що сучасні умови розвитку вищої освіти, зокрема орієнтація на компетентнісну модель, цифровізація освітнього середовища та підвищені вимоги до професійної мобільності фахівців, зумовлюють необхідність подолання фрагментарності змісту навчальних дисциплін.

Інтегративний підхід забезпечує системне поєднання медико-біологічних, психолого-педагогічних і спеціально-професійних знань, що сприяє формуванню цілісної професійної компетентності майбутнього фахівця. Його структурними компонентами визначено мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний, які у сукупності формують основу професійної готовності до реалізації здоров'язбережувальної діяльності.

Обґрунтовано, що інтегративний підхід доцільно розглядати як здоров'язбережувальну технологію, оскільки він сприяє оптимізації навчального навантаження, зменшенню інформаційного перевантаження студентів, формуванню

культури здоров'я та підтримці психоемоційного благополуччя. Такий підхід забезпечує не лише підвищення якості освітнього процесу, а й формування відповідального ставлення до власного здоров'я та професійної діяльності.

Узагальнення міжнародного досвіду засвідчило, що інтеграція навчального змісту є важливою умовою формування міждисциплінарних компетентностей та розвитку гнучких навичок, необхідних для сучасного фахівця. Поєднання інтегративного підходу з цифровими технологіями навчання розширює можливості моделювання професійних ситуацій і сприяє підготовці конкурентоспроможних бакалаврів.

Перспективами подальших наукових розвідок є розроблення методичного забезпечення впровадження інтегративного підходу в освітній процес, створення інтегрованих навчальних модулів та емпіричне дослідження їх ефективності.

Література

1.Андрєєва О. В. Теоретико-методологічні засади рекреаційної діяльності різних груп населення *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. № 2 (2015) с.29-43 DOI: https://doi.org/10.32652/tmfvs.2015.2.29-43

2.Ващенко Л. С., Бойченко Б. Є. Основи здоров'я : книга для вчителя – К. : Генеза, 2005. – 240 с

3. Грибан, Г. П. (2018). Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до реабілітаційної роботи – гостра вимога сьогодення. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: «Педагогічні науки»* (14). DOI 10.31651/2524-2660-2018-14-18-23

4. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради України, 2014 (зі змінами 2023 р.).

5. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ : Знання, 2005. 486 с.

6. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посіб. / НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ : ЕКМО, 2011. 324 с.

7. Harden R. M. (2020). The integration ladder: A tool for curriculum planning and evaluation. *Medical Education*, 54(3), 187–196. DOI: https://doi.org/10.1046/j.1365-2923.2000.00697.x

8. World Health Organization. (2022). Global strategy on digital health 2020–2025. Geneva: WHO. https://www.who.int/publications/i/item/9789240020924

References

1. Andrieieva, O. V. (2015). Teoretyko-metodolohichni zasady rekreatsiinoi diialnosti riznykh hrup naselennia [Theoretical and methodological foundations of recreational activity of different population groups]. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu, (2), 29–43. https://doi.org/10.32652/tmfvs.2015.2.29-43

2. Vashchenko, L. S., & Boichenko, B. Ye. (2005). Osnovy zdorovia: Knyha dlia vchytelia [Fundamentals of health: A teacher's book]. Heneza.

3. Hryban, H. P. (2018). Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannia i sportu do reabilitatsiinoi roboty – hostra vymoha sohodennia [Professional training of future specialists in physical education and sport for rehabilitation work – an urgent requirement of today]. Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Seriia: Pedahohichni nauky, (14), 18–23. https://doi.org/10.31651/2524-2660-2018-14-18-23

4. Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu" [Law of Ukraine "On Higher Education"]. (2014, with amendments 2023). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy.

5. Kuzminskyi, A. I. (2005). Pedahohika vyshchoi shkoly [Higher education pedagogy]. Znannia.

6. Sysoieva, S. O. (2011). Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh [Interactive technologies of adult learning]. EKMO.

7. Harden, R. M. (2020). The integration ladder: A tool for curriculum planning and evaluation. Medical Education, 54(3), 187–196. https://doi.org/10.1046/j.1365-2923.2000.00697.x

8. World Health Organization. (2022). Global strategy on digital health 2020–2025. WHO. https://www.who.int/publications/i/item/9789240020924

Стаття надішла до редакції / Received 08.03.2026
Прийнята до друку / Accepted .19.03.2026
Опубліковано / Published 25.03.2026

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2026.03k(203).60

Половко Є. С.
аспірант,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ
: https://orcid.org/0009-0003-7041-7469

РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ АКТОРІВ У КОНТЕКСТІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ

Актуальність: Дослідження обумовлене глибокими змінами у сучасному театральному мистецтві, де вимоги до психофізичної підготовки актора значно перевищують межі традиційної декламації, вимагаючи високого рівня майстерності у володінні тілом як засобом передачі змістів.У контексті професійної підготовки здобувачів вищої освіти мистецьких спеціальностей особливого значення набувають координаційні здібності, що є фундаментом для формування пластичної виразності та органічного існування в сценічному просторі. Мета дослідження: Основне завдання полягає в теоретичному обґрунтуванні та всебічному аналізі значення координаційних здібностей як фундаментального компонента сценічного руху, а також у розробці ефективних